

Stephen K. Ray

PAVOL

– BOJOVNÍK
ZA VIERU

(DVD)

Sprevodca štúdiom

calvary

© Stephen K. Ray, 2014

© Calvary, 2014

Vydavateľ: Calvary, Puškinova 1, 811 04 Bratislava

Tieto materiály nie je dovolené používať,
rozmnožovať či citovať bez súhlasu vydavateľa.

1. KAPITOLA:

V PLNOSTI ČASU (HEBREJ Z HEBREJOV)

Začiatkom prvého storočia nášho letopočtu mnoho Židov emigrovalo z Izraela a rozptýlilo sa po celej Rímskej ríši. „Židovská diaspóra“ priviedla Pavlových predkov z Galiley do Tarzu (dnešné Turecko), kde sa narodil. Hoci bol Pavol, (ktorého židovské meno bolo Šavol) obrezaný a vychovávaný v duchu Mojžišovho zákona, nadobudol grécke aj rímske vzdelanie. Vyučil sa za výrobcu stanov. V Jeruzaleme Šavol študoval u slávneho rabína Gamaliela a stal sa horlivým farizejom. Keď mal asi dvadsať rokov, začali kolovať chýry o tom, že nedávno ukrižovaný rabín menom Ježiš vstal z mŕtvych. Šavol prenasledoval Ježišových učeníkov, v istých kruhoch známych ako „nazaréni“. Jeden z nich, ďalší horlivý Žid menom Štefan, ktorý sa stal Ježišovým učeníkom, bol ukameňovaný na smrť. Šavol sa zúčastnil popravy sv. Štefana, (ktorý je dnes uznávaný ako prvý mučeník Cirkvi) a potom uháňal do Damašku, aby tam zajal ďalších Ježišových nasledovníkov.

Otázky na diskusiu a ďalšie štúdium:

1.

Kedy sa narodil Šavol (Sk 21, 39; 22, 3)?

Kde sa usídlili mnohí Židia mimo Izraela (Sk 2, 5 – 11)?

Šavol bol vychovaný v diaspóre (osídlenie Židov rozptýlených po Rímskej ríši), ktorá často prijímala grécku a rímsku kultúru (tzv. helenizácia), zatiaľ čo udržiavala jednotné náboženské komunity.

Aké bolo Pavlovo židovské meno (Sk 7, 58; 13, 9)?

Po kom bol pomenovaný (1 Sam 11, 15; Sk 13, 21)?

Z ktorého izraelského kmeňa pochádzal Šavol z Tarzu a jeho menovec (1 Sam 9, 21; Sk 13, 21; Rim 11, 1)?

Čo bolo jedným z najpozoruhodnejších telesných znakov kráľa Šavla (1 Sam 9, 2)?

Ak vieme, že Pavol znamená „malý“, aká zaujímavá slovná hračka by to mohla byť?

Všimnite si biblickú zmenu mena (zo Šavla na Pavla), keď bol poslaný kázať pohanom (Sk 13, 1 – 2; 9, 13)

2.

Aké občianstvo mal Šavol, hoci bol Žid (Sk 22, 25 – 28)?

Podľa tradície zachovanej sv. Hieronymom boli Pavlovi rodičia ako vojnoví zajatci odvedení z Galiley do Tarzu, kde boli neskôr oslobodení a dostali občianstvo (Filemonov komentár; Vir. 5 a Fótiova Amfilochia 116).

Čo bolo Šaulovým remeslom (Sk 18, 3)?

Ako mal židovský otec vychovávať syna (Dt 4, 9 – 10; 11, 19; 32, 45 – 47)?

Čo charakterizovalo Šaulovu výchovu a vzdelanie (Sk 22, 3; 26, 5; Flp 3, 5 – 6)?

Šavol pravdepodobne hovoril viacerými jazykmi; o ktorých vieme, že nimi hovoril (Sk 21, 37; 22, 2)?

Aké jazyky sa vtedy bežne používali (Jn 19, 20)?

3.

U ktorého veľkého rabína študoval Šavol v Jeruzaleme (Sk 22, 3; 5, 34)?

Slovo farizej znamená „oddelený“. Aké boli niektoré praktiky farizejov?

Aký vzťah mali farizeji k Ježišovmu učeniu (Mk 7, 1 – 13; Mt 22, 3 – 7)?

Ako by ste charakterizovali vzťah farizejov k Ježišovi (KKC 574 – 575)?

Boli všetci farizeji proti Ježišovi (KKC 595 – 596)?

Ako si počínal Šavol v Jeruzaleme (Gal 1, 13 – 14)?

4.

Viac než 1 800 rokov pred Šavlom uzatvoril Boh zmluvu s Abrahámom. Čo povedal Boh Abrahámovi a čo bolo znakom zmluvy (Gn 17, 1 – 14; KKC 1150)?

Mohol byť muž bez obriezky členom Božieho vyvoleného ľudu (Gn 17, 14; 21, 4)?

Čo sa stalo s Ježišom osem dní po jeho narodení (Lk 2, 21; KKC 527)?

5.

Aj keď boli mnohí farizeji pokrytci (Mt 15, 1; 7), môžeme predpokladať, že iní boli vo svojej túžbe pridržať sa Boha a privádzať ľudí do jeho kráľovstva úprimní a horliví (Sk 22, 3; KKC 579).

Prečo sa niektorí židovskí vodcovia snažili zbaviť Ježiša (Jn 11, 47 – 50; KKC 596)?

Mali farizeji pocit, že majú právo zabíjať „falošných prorokov“ (Dt 13, 1 – 5; 17, 12; 18, 20)?

Čo by sa stalo, keby Izrael neposlúchal Božie príkazy (Dt 11, 26 – 28)?

Odohrali sa v minulosti vzbury, ktoré ohrozovali mier v Jeruzaleme (Mk 15, 7; Sk 5, 34 – 37)?

6.

Ak Šavol považoval Ježiša za skutočnú hrozbu pre židovský národ a príchod Božieho kráľovstva, ako asi ospravedlňoval to, že prenasledoval nazarénov, Ježišových nasledovníkov?

Myslíte, že si niektorí Židia si mohli myslieť, že prenasledovaním kresťanov slúžia Bohu (Jn 16, 2; 1 Tim 1, 13)?

Čo by ste robili vy?

Nesú dnešní Židia zodpovednosť za Ježišovu smrť (KKC 597)?

7.

Koľko farizejov a židovských kňazov verilo v Ježiša (Sk 21, 20 – 21)?

Koľko Židov uverilo na prvé Turíce (Sk 2, 41)?

Ako sa nazývali prví veriaci ešte predtým, než sa zaviedol termín kresťan (Sk 24, 5; 14)?

Kto bol jedným z grécky hovoriacich židovských konvertitov „plný viery a Ducha Svätého“ (Sk 6, 5 – 8)?

Čo viedlo k Štefanovmu súdnemu procesu (Sk 6, 8 – 15)?

Z čoho niektorí Židia obvinili Štefana (Sk 6, 13 – 14)?

Čo si mnohí židovskí vodcovia mysleli o Ježišovi (KKC 596)?

Čo by sa z pohľadu farizejov mohlo stať, ak by nazaréni nekontrolované postupovali (Lk 19, 41 – 44; Jn 11, 48; KKC 596)?

8.

Prečítajte si Štefanovu obranu pred židovskou veľradou (Sanhedrinom) (Sk 7, 1 – 53).

Ak by ste boli horlivými Židmi a počuli, ako Štefan odsúdil židovských vodcov, aká by bola vaša reakcia?

Ako reagovali židovskí vodcovia (Sk 7, 54 – 58)?

Čo sa stalo so Štefanom (Sk 7, 59 – 60)?

Kto bol prítomný na jeho poprave a odobril ju svojím súhlasom (Sk 7, 58; 8, 1; 22, 20)?

Myslíte, že si Šavol myslel, že slúži Bohu?

Vysvetlite horlivosť a cieľ farizejov (KKC 579).

Ako sa Štefan pri svojom umieraní podobal na nášho Pána? (Sk 7, 60)?

Svätý Augustín povedal: „Ak by sa tak Štefan nemodlil, Cirkev by nemala Pavla.“ (Homílie, 382). Čo tým chcel svätý Augustín povedať?

9.

Čo sa stalo s veriacimi po Štefanovom umučení (Sk 8, 1. 4; 11, 19 – 21)?

Čo urobil potom Šavol (Sk 8, 3)?

Spomeniete si na nejaký príbeh zo Starého zákona, kde bol nejaký človek odmenený za svoju horlivosť a zabíjanie na obranu Božej spravodlivosti (Nm 25, 6 – 13; Ž 106, 30 – 31)?

Mohol Šavol chcieť nasledovať Fínesov príklad (Gal 1, 13 – 14; Flp 3, 6)?

Kam šiel Šavol prenasledovať „Cestu“, Ježišových nasledovníkov (Sk 9, 1 – 2; 22, 4 – 5)?

VYVOLENÝ BOHOM

Na ceste do Damašku sa Šavol ocitol zoči voči Ježišovi Kristovi a slepý padol na zem. Ježiš z neba vyvolil Šavla a poveril ho kázaním evanjelia. Šavol bol pokrstený a rukami Ananiáša znovu nadobudol zrak. Židia boli zo Šavla šokovaní. Považovali ho za toho, kto zradil ich vec a začali plánovať jeho smrť. On im však unikol, keď ho cez mestské hradby spustili v koši. Poznatky o Šavlových prvých cestách po obrátení sú len útržkovité. Vieme však, že šiel do „Arábie“ – zrejme na vrch Sinaj, stretol sa s Petrom v Jeruzaleme, kázal v Tarze a inde a najmenej po štrnástich rokoch šiel do Antiochie (kde boli nasledovníci Ježiša po prvý raz nazvaní „kresťanmi“). Duch Svätý skrze Cirkev ustanovil Pavla spolu s Barnabášom za apoštolov. Ich prvá misionárska cesta trvala veľa rokov. Od tejto chvíle sa v Písme používa Šavlovo rímske meno Pavol.

Otázky na diskusiu a ďalšie štúdium:

1.

Po Štefanovom umučení mnohí veriaci z Jeruzalema utiekli. Kam utiekli a prečo ich Šavol prenasledoval (Sk 9, 1 – 3; 11, 19)?

Do ktorého mesta mali Šavol a jeho muži namierené (Sk 9, 2; 22, 5; 26, 11 – 12)?

Okolo roku 35. po Kr. sa odohralo niečo, čo zmenilo celé dejiny. Bola to taká významná udalosť, že v Písme je spomenutá až trikrát (Sk 9, 3 – 9; 22, 6 – 11; 26, 12 – 18). Čo to bolo?

2.

Umelci zvyčajne zobrazujú Šavla padajúceho z koňa na ceste do Damasku, ale v Písme sa kôň nespomína. Ako vtedy cestovali mnohí vojenský hodnostári a ako cestoval väzeň Pavol (Sk 23, 23 – 24)?

3.

Čo sa Ježiš opýtal Šavla, ktorý spadol na zem (Sk 9, 4 – 5; 26, 14 – 15)?

Prečo sa Ježiš spýtal: „Prečo prenasleduješ môj ľud?“ alebo „Prečo prenasleduješ moju Cirkev?“

Čo znamená slovo Cirkev (KKC 751)?

Čo je Cirkev (Ef 1, 20 – 23; KKC 752, 771, 779, 809, 1474)?

Ako by ste vysvetlili pojem mystického tela Kristovho?

Kto je hlavou tohto tela (Ef 1, 22; Kol 1, 18; KKC 669, 792)?

Akým spôsobom tvorí hlava a údy jedno Kristovo telo (Ef 5, 31 – 32)?

Ako manželský vzťah ilustruje vzťah medzi Kristom a Cirkvou (Ef 5, 22 – 23; KKC 772, 796, 1616 – 1617)?

Ako neskôr Pavol nazýval Kristovo telo (1 Kor 12, 12)?

4.

Ako si kresťan môže „obliecť Krista,“ čiže ako môže vstúpiť do Cirkvi (Rim 6, 3 – 4; Ga 3, 27; 1 Pt 3, 21; KKC 537, 846, 1213, 1227)?

Kde je Kristus (1 Kor 3, 16 – 17; Ef 2, 20 – 22; 3, 17; Kol 1, 27; KKC 797)?

Aký je Kristov vzťah k Cirkvi, ako je s ňou spojený (Jn 15, 4 – 7; KKC 755; 1988)?

Prečo je mystické spojenie s Kristom a jeho Cirkvou základom Pavlovej teológie (KKC 787 – 789)?

5.

Kam priviedli Šavla jeho sprievodcovia (Sk 9, 8 – 9)?

Predstavoval si Šavol takýto príchod do Damasku?

Akým spôsobom použil Boh jednoduchého veriaceho na to, aby priviedol Šavla do Cirkvi (Sk 9, 10 – 19; 22, 12 – 16)?

Prečo musel mať Ananiáš veľkú odvahu, aby poslúchol Boha (Sk 9, 13 – 14)?

Šavlove hriechy boli zmyté na základe Kristovho diela a zásluh. Akým spôsobom sa to stalo (Sk 2, 38; 22, 16; Mk 16, 15 – 16; KKC 1257, 1427)?

Čo spadlo Šavlovi z očí (Sk 9, 18)?

Sú nejaké náznaky, že Pavol trpel očnou chorobou (Gal 4, 13 – 15; 6, 11; 2 Kor 12, 7)?

6.

Na čo bol Pavol predurčený (Sk 9, 16; 26, 15 – 18)?

Čo začal Šavol hneď po pokrstení robiť a čo hlásal a dokazoval (Sk 9, 19 – 22; KKC 442)?

Ako Židia v Damasku a Jeruzaleme reagovali na Šavlovo kázanie (Sk 9, 23 – 24; 29)?

Ako a odkiaľ im Šavol tentoraz unikol (Sk 9, 25; 2 Kor 11, 32 – 33)?

7.

Vedci stále diskutujú o útržkovitých detailoch ďalších rokov Šavlovho života, no niektoré užitočné životopisné údaje máme aj v Skutkoch apoštolov a v Liste Galaťanom (Sk 9, 26 – 31; 11, 19 – 30; Gal 1, 15; 2, 21).

Kam sa vybral Šavol po úteku z Damasku (Gal 1, 17)?

Aký vrch v Arábii spomína (Gal 4, 25)?

Kde učil Boh Eliáša (1 Kr 19, 8 – 15)?

Kde sa Mojžiš štyridsať rokov pripravoval na svoju úlohu vodcu

(Ex 3, 1 – 2; Poznámka: Vrch Horeb je ďalším názvom vrchu Sinaj)?

Vieme, že Šavol, ktorý horlil za Pánov zákon, rozvíjal svoju teológiu zákona a milosti. Čo ho mohlo viesť k tomu, že sa rozhodol navštíviť vrch Sinaj?

Mohol Boh počas Šavlovho pobytu na púšti Šavla na niečo pripravovať?

8.

Kam sa vybral Šavol po odchode z Arábie (Gal 1, 17 – 18; Sk 9, 26 – 29)?

Ako na nového konvertitu Šavla reagovali v Jeruzaleme Ježišovi učeníci a židovská opozícia? (Sk 9, 26 – 29)?

Kto predstavil Šavla veriacim (Sk 9, 26 – 27)?

S kým strávil Šavol pätnásť dní v Jeruzaleme (Gal 1, 18 – 19; pre identifikáciu Kéfasa pozri Jn 1, 42)?

Čo sa stalo so Šavlom a Cirkvou (Sk 9, 28 – 31)?

9.

Čo sa dialo v Antiochii, treťom najväčšom meste Rímskej ríše (Sk 11, 19 – 21)?

Kedy a kde boli veriaci v Ježiša Krista po prvý raz nazvaní „kresťanmi“ (Sk 11, 26)?

Čo sa stalo, keď proroci a učители slúžili Pánovi v Antiochii (Sk 13, 1 – 3)?

Čo znamená v Skutkoch apoštolov 13, 2 slovo služít (KKC 1070)?

Slovo apoštol pochádza z gréckeho „ten, ktorý je poslaný.“ Ako Katechizmus vysvetľuje pojem apoštol (KKC 858 – 859)?

Odkiaľ boli Pavol a Barnabáš „vyslani“ (Sk 13, 4)?

Správu o prvej Pavlovej misionárskej ceste si možno prečítať v Skutkoch 13, 4; 14, 28.

Všimnite si, kedy sa prestáva používať jeho židovské meno Šavol a dáva sa mu rímske meno Pavol (Sk 13, 7 – 13).

Kde sa v prvých rokoch stretávali cirkvi (Rim 16, 5; 1 Kor 16, 19; Flm 1, 2)?

10.

Čo sa požadovalo od Žida, aby mohol patriť k vyvolenému Božiemu ľudu (Gn 17, 10 – 14; Ex 12, 48; Lv 12, 3)?

Mnoho mužov z istej skupiny sa pridalo k Ježišovým nasledovníkom; kto boli tí ľudia (Sk 6, 7; 15, 5; KKC 596)?

Ježiša vyhlasovali za židovského Mesiáša. Niektorí Židia však kládli pohanom určité podmienky potrebné na spásu (Sk 15, 1 – 5)?

Aké podmienky kládli pohanom? Boli Židia vôbec schopní zachovávať celý zákon (KKC 578)?

Kam sa rozhodol ísť Pavol, aby vyvrátil názor niektorých Židov, ktorí od pohanov požadovali obriezku (Sk 15, 2 – 6)?

11.

Komu Pavol predložil svoje evanjelium (Gal 2, 1 – 2)?

Ako Peter rozhodol (Sk 15, 6 – 11)?

Čo napísala rada (Sk 15, 13 – 29)?

Čo potom urobil Pavol (Sk 15, 30 – 41)?

Čo sa dozvedáme z týchto pasáží? Bol Pavol „osamelým jazdcom“, alebo fungoval v rámci cirkevnej hierarchie? Prichádza spása skrze vieru v Krista, alebo skrze obriezku a poslušnosť všetkým 613 Mojžišovým predpisom (Rim 2, 28; Gal 2, 16; KKC 161, 183)?

Je radostná zvesť Ježiša Krista len pre Židov (Mt 28, 18 – 20; KKC 542, 831)?

Komentujte Pavlov prístup k tejto židovsko-pohanskej otázke a porovnajte ju so sporom katolíkov a protestantov ohľadne „viery a skutkov“.

3. KAPITOLA:

BEH O ZÁVOD

Duch Svätý vyslal Pavla prostredníctvom Cirkvi na tri misionárske cesty po Rímskej ríši. Pavol prinášal evanjelium pohanom a zakladal miestne cirkvi. Počas týchto ciest precestoval viac než 9500 km. Prešiel cez Izrael, Sýriu, Malú Áziu (dnešné Turecko), Grécko a okolité oblasti. Najskôr išiel k Židom a potom k pohanom. Ohlasoval spásu, ktorá prichádza ako milosť skrze vieru a poslušnosť Kristovi. Odporoval tým, ktorí učili, že spása prišla skrze obriezku a Mojžišov zákon. Pavol toho v živote veľa prestál. Bili ho, bičovali, kameňovali a väznili. Prežil dokonca aj stroskotanie lode. Nakoniec ho zajali a vyše dvoch rokov väznili v Cézarei. Pri jednej príležitosti sa odvolal na rímskeho cisára. Bežal beh, ktorý mu určil Ježiš.

Otázky na diskusiu a ďalšie štúdium:

Pri tejto kapitole je užitočné používať mapu Pavlových misijných ciest.

1.

Čo sa stalo medzi Barnabášom a Pavlom po ich prvej misionárskej ceste (Sk 15, 36 – 41)?

Kto sa stal Pavlovým novým spoločníkom na cestách (Sk 15, 40)?

Koľko Pavlových listov máme v Novom zákone?

Viete ich vymenovať?

Všimnite si, že niektoré z Pavlových listov sa zrejme stratili (1 Kor 5, 9; Kol 4, 16).

2.

Kam sa vybral Pavol na začiatku svojej druhej misijnej cesty? (Sk 15, 41; 16, 8)?

Čo zmenilo jeho plány (Sk 16, 9 – 10)?

Kam šiel potom?

Koho stretol a kde (Sk 16, 11 – 13)?

Diskutujte o Lýdii a jej obrátení. Čím bolo toto stretnutie významné (Sk 16, 14 – 15)?

Ako sa Pavol dostal do problémov a ako sa to skončilo (Sk 16, 16 – 24)?

Aký zázrak sa udial a aký to malo následok (Sk 16, 25 – 30)?

3.

Čo sa opýtal filipský žalárnik a ako mu Pavol odpovedal (Sk 16, 30 – 31)?

V slove veriť sa skrýva veľmi hlboký význam. Je ako zazipovaný súbor, ktorý treba odzipovať. Čo je protikladom slova veriť (Jn 3, 36)?

Vysvetlite hĺbku slova veriť. Nezabudnite, že v sebe obsahuje úplnú oddanosť a poslušnosť Kristovi. Ako môžeme byť spasení (Jn 3, 16; Rim 1, 5; 16, 26; Ef 2, 8 – 10; KKC 161 – 162, 977, 1257)?

4.

Čo sa stalo so žalárnikom po polnoci (Sk 16, 32 – 34)?

Kto bol pokrstený (Sk 16, 33; KKC 1226)?

Čo sa z toho dozvedáme pre náš život (KKC 1250 – 1252, 1655)?

Čo sa uskutočňuje prostredníctvom krstu (Rim 6, 3 – 5; Jn 3, 3 – 5; 1 Pt 3, 21; KKC 978, 1265 – 1274)?

Obriezka bola obradom zasvätenia a znakom zmluvy v Starom zákone. Čo nahradilo obriezku v Novom zákone (Kol 2, 11 – 12; KKC 527)?

5.

Pamätajme, že podstatné meno odpadky znamená aj ľudské výkaly. Ako vnímal Pavol vlastné predchádzajúce snahy o spravodlivosť len na základe ľudského snaženie a bez viery v Krista (Flp 3, 7 – 9)?

Ako by sme mali tento postoj uplatňovať v našom každodennom živote?

Ako vyviedli Pavla a Sílasa z Filíp (Sk 16, 35 – 40)?

Ako využil Pavol svoje rímske občianstvo?

6.

Kam išiel Pavol po odchode z Filíp? Čo sa opäť stalo (Sk 17, 1 – 9)?

O Pavlovom pobyte v Solúne si môžete prečítať v Skutkoch 17, 1 – 10.

Čo neskôr znepokojovalo Solúnčanov (1 Sol 4, 13; 2 Sol 2, 1 – 2)?

Niektorí Solúnčania sa obávali, že tí, čo už zomreli nezažijú Kristov návrat v sláve. Iní sa zasa obávali, že Kristus sa už možno vrátil, ale ich nechal tu na zemi a nevzal ich do neba. Čo napísal Pavol, aby ich povzbudil (1 Sol 4, 13 – 18; 2 Sol 2, 2)?

O podrobnostiach ohľadom vzkriesenia z mŕtvych sa dočítame v 1 Kor 15 a KKC 997 – 1001. Ostanú telá verných v hrobch (KKC 989)?

7.

Kedy nastane druhý Kristov príchod (KKC 1038)?

V polovici 19. storočia vzniklo medzi mnohými nekatolíkmami v Škótsku nové učenie známe ako „uchvátenie.“ Toto mylné učenie sa neskôr prostredníctvom poznámok v Scofieldovej Biblii rozšírilo z Európy aj do Ameriky. Toto učenie hlása, že Kristus sa tajne znovu objaví ešte pred súdnym dňom, teda pred svojím druhým príchodom. Zjaví sa, aby veriacich uchvátil so sebou do neba. Avšak v kontexte biblickej teológie a vo svetle ustáleného učenia Cirkvi je „uchvátenie“ novým prvkom, novým bludným učením, ktoré sa uchytilo v niektorých protestantských spoločnostiach. Táto doktrína nanešťastie spôsobila medzi niektorými kresťanmi veľký zmätok. Koľkokrát má prísť Kristus (KKC 524, 2612)?

Čo sa stane pred druhým Kristovým príchodom (Mt 24, 1 – 15; Lk 18, 8+21, 7 – 32; Jn 15, 19 – 20; 1 Sol 5, 2 – 3; 2 Sol 2, 4 – 12; KKC 675, 769)?

Čo očakáva každého jedného z nás v okamihu smrti; čo očakáva svet pri druhom Kristovom príchode (Heb 9, 27; KKC 1021 – 1022; 1040)?

Čo Cirkev vždy učila o konci časov a o Kristovom návrate (KKC 673 – 677)?

8.

Kam sa Pavol dostal po úteku zo Solúna (Sk 17, 10)?

Ako solúnski Židia zaobchádzali s Pavlom (Sk 17, 5 – 9)?

Ako Pavla prijali Židia z Berey (Sk 17, 11)?

(Poznámka: šľachetný znamená vznešeného charakteru, veľkorysý a ochotný učiť sa.)

Čo bolo zdrojom a podstatou Pavlovho učenia (1 Sol 2, 13)?

Opakoval Pavol len učenie Starého zákona, alebo kázal aj nové zjavenie od Boha (Ef 3, 4 – 10)?

Veriaci z Berey, ktorí poznali len Starý zákon, dychtivo prijímali nové pravdy z Pavlových úst. Môžeme teda o nich povedať, že sa držali náuky „iba Písmo“?

9.

Písmo Starého zákona bolo vtom čase jedinou knihou Svätého písma a záväznou autoritou. Pavol veriacich učil, že jestvuje ešte ďalší zdroj záväznej autority, ktorej sa treba pridržať. Čo vlastne Pavol v tomto smere učil (1 Kor 11, 2; 2 Sol 2, 15; 3, 6; KKC 80 – 82)?

Ako sa prví kresťania, ktorých učil Pavol, pozerali na tradíciu?

Berejčania denne hľadali v Písme Starého zákona potvrdenie Pavlovho učenia, aby videli, či bolo Pavlovo nové učenie v súlade s tým, čo už vedeli.

10.

Čo sa stalo v Berey a kam Pavol ušiel (Sk 17, 12 – 15)?

O Pavlových dobrodružstvách v Aténach si môžete prečítať v Skutkoch 17, 15 – 34.

Čoho bolo plné mesto Atény (Sk 17, 16)?

Čo sú modly a čo si o nich myslí Boh (Ex 20, 3 – 5; Iz 44, 13 – 19; KKC 2112)?

Čo učil Pavol na námestí a kam ho odvedli filozofi (Sk 17, 17 – 21)?

Prečítajte si Pavlovu kázeň na Marsovom vrchu (t.j. Areopágu, aténskom súdnom dvore) a diskutujte o nej (Sk 17, 22 – 33). Koho Pavol cituje (Sk 17, 28)?

Porovnajte túto kázeň s Listom Rimanom 1, 18 – 25; Knihou Múdrosti 13, 1 – 9 a KKC 28, 32, 286.

Aký úspech malo Pavlovo kázanie (Sk 17, 34)?

Historik štvrtého storočia Eusébius napísal: „Areopagita menom Dionýz, ktorý ako prvý uveril po Pavlovom prejave k Aténčanom v Areopágu (ako zaznamenal Lukáš v Skutkoch) sa spomína... ako prvý biskup aténskej cirkvi“ (Dejiny Cirkvi, 3, 4. 11. Vydal Schaff, The Nicene and Post-Nicene fathers, 2. diel 1, 137).

11.

Kam šiel Pavol po odchode z Atén (Sk 18, 1)?

Ako dlho pobudol Pavol v Korinte (Sk 18, 11)?

Záznam o Pavlovej návšteve v Korinte si môžete prečítať v Skutkoch 18, 1 – 18.

12.

Apolón bol grécky boh proroctva. Prečo mohlo byť dôležité, že Pavol najmenej dvadsaťdvakrát vo svojich listoch Korintňanom použil slová vzťahujúce sa k proroctvu?

Kto je skutočným Bohom proroctva (Ef 4, 11; 1 Kor 12, 8 – 10, 28)?

V noci do Korintu prichádzali prostitútky a mesto bolo známe svojou sexuálnou neviazanosťou. Ako Pavol napomínal Korintánov (1 Kor 6, 15 – 16)?

Čo hovorí Katechizmus o našej jednote s Kristom (KKC 796)?

13.

Čo niektorí Korintania vraveli o Pavlovej reči a jeho fyzickom vzhľade (2 Kor 10, 10)?

Staroveký dokument nazvaný Skutky Pavla a Tekly hovorí, že Pavol bol „muž malej postavy, holohlavý, s nohami do „O“, pevne stavaný, so zrasteným obočím, dlhším nosom, plný milosti. Lebo niekedy vyzeral ako človek, a inokedy mal výzor anjela“ (Roberts a Donaldson, Ante-Nicene Fathers, 3, 487).

14.

Kam šiel Pavol po tom, čo opustil Korint (Sk 18, 18 – 22)?

O Pavlovej tretej misionárskej ceste si môžete prečítať v Skutkoch 18, 23 až 21, 14. Záznam o Pavlovom predĺženom pobyte v Efeze je v Skutkoch 19, 1 – 20, 1.

Ako dlho ostal Pavol v Efeze (Sk 19, 8 – 10)?

Akého boha uctievali v Efeze (Sk 19, 24)?

Po odchode z Efezu Pavol znova cestoval na sever cez Macedóniu dolu k Aténam a zasa naspäť cez Efez a potom sa vrátil loďou do Jeruzalema.

BOJOVAŤ AŽ NA SMRŤ

Pavol trpel pre vieru a všetko považoval za stratu, aby získal večný život. V Jeruzaleme bol zajatý, no odvolal sa na cisársky dvor. Po dvoch rokoch väznenia v Cézarei poslali Pavla v okovách do Ríma. Tam žil dva roky v domácom väzení. Počas tohto obdobia napísal najmenej štyri epistoly a učil všetkých, ktorí ho prichádzali navštevovať. Tu Skutky apoštolov končia. Pavol bol pravdepodobne súdený, prepustený a znovu veľa cestoval. Existujú dôkazy o tom, že bol až v Španielsku. Za cisára Nera bol opäť zajatý a uväznený v Ríme. Tento raz bol Pavol uväznený posledný krát. Tu napísal aj svoj posledný list, druhý list Timotejovi. Pavol bol štátý na Ostijskej ceste za rímskymi mestskými bránami okolo roku 67. Jeho ostatky sa dnes nachádzajú pod Bazilikou sv. Pavla za hradbami Ríma.

Otázky na diskusiu a ďalšie štúdium:

1.

O Pavlovom krátkom a strastiplnom pobyte v Jeruzaleme, ktorý viedol k jeho uväzneniu a prevozu do Cézarey si môžete prečítať v Sk 21, 15 – 23, 35.

Ktorí Pavlovi príbuzní sa spomínajú (Sk 23, 16)?

Kto bezpečne previezol Pavla z Jeruzalema do Cézarey a ako bol prevezený (Sk 23, 23)?

Čo dostal Pavol na cestu (Sk 23, 24)?

2.

Ako dlho bol Pavol väznený v Cézarei (Sk 24, 27)?

O Pavlovom uväznení v Cézarei môžete čítať v Skutkoch 23, 23 – 26, 32. Aké právo rímskeho občana uplatnil Pavol na súde (Sk 25, 10 – 12)?

Kto bol Pavlovým kráľovským návštevníkom a ako sa Pavol obhajoval (Sk 25, 13 – 26, 32)?

Ježiš povedal Ananiášovi, že Pavol zanesie Ježišovo meno rôznym skupinám ľudí. O akých skupinách ľudí Ježiš hovoril? (Sk 9, 15)?

Príbeh o Pavlovej plavbe po mori z Cézarey na pobrežie Itálie si môžete prečítať v Skutkoch 27, 1 – 28, 13.

3.

Čo povedal Ježiš Ananiášovi, keď sa Šavol obrátil (Sk 9, 15 – 16)?

Aký druh telesného utrpenia Pavol podstúpil (2 Kor 11, 23 – 25; Sk 16, 22 – 23)?

Ak by vás vyvliekli za mesto, dobili kameňmi a nechali tam umrieť, vstali by ste a vrátili sa do toho mesta (Sk 14, 19 – 20)?

Aké ďalšie druhy utrpenia Pavol podstupoval (1 Kor 4, 11; 2 Kor 11, 26 – 28; 2 Tim 2, 9)?

Čo sa stalo Pavlovi na ceste do Ríma (Sk 27, 14 – 44)?

Čo sa stalo Pavlovi na ostrove Malta (Sk 28, 1 – 6)?

4.

Čo hovoril Pavol o svojom a Kristovom utrpení (Kol 1, 24; KKC 618, 1509)?

Ako bol zdokonalený náš Pán (Heb 2, 10)?

Čo napísal Pavol o utrpení veriacich a výsledku tohto utrpenia (Rim 8, 17 – 18; 2 Kor 4, 17; Kol 1, 24; KKC 1460)?

5.

O Pavlovej ceste z prístavného mesta Puteoly na pobreží Itálie do Ríma čítajte v Skutkoch 28, 13 – 29. Ako dlho trvalo Pavlovo prvé väznenie v Ríme (Sk 28, 30 – 31)?

6.

Skutky apoštolov končia Pavlovým prvým uväznením v Ríme okolo r. 62 po Kr. Ktorú krajinu zamýšľal Pavol navštíviť (Rím 15, 24, 28)?

Sv. Klement napísal v r. 96 po Kr. z Ríma: „Po tom, čo bol [Pavol] veľakrát v putách, vyhnaný do exilu, kameňovaný, kázal na východe aj západe, získal vznešenú povesť, ktorá bola odmenou jeho viery, učiac celý svet spravodlivosti a dosiahnuc najvzdialenejšie hranice západu“ (1 Klement 5, 7 v Lightfoot, The Apostolic Fathers, 59).

7.

O druhom Pavlovom rímskom väzení čítame: „Vedľa komory Senátu [v Ríme] bola budova úradu Senátu. Na úpäti Kapitolu prilahlé k Fórumu bolo Mamertínske väzenie, kde držali významných väzňov pred popravou. Predpokladá sa, že Pavol tu bol počas svojho druhého rímskeho väzenia (pozri 2 Tim) a práve odtiaľto ho odviekli, aby ho popravili“ (International Standard Bible Encyclopedia, 4, 233).

V 2 liste Timotejovi si prečítajte posledné zaznamenané Pavlove slová Timotejovi, svojmu synovi vo viere – takpovediac jeho poslednú vôľu a testament.

Čo Pavol, pravdepodobne z hlbín Mamertínskeho väzenia, žiadal, aby mu Timotej priniesol (2 Tim 4, 13)?

Kto ostal Pavlovi verný až do konca (2 Tim 4, 11)?

8.

Uvažujte nad raným spisom: „Takto verejne označiac sám seba za prvého medzi Božími nepriateľmi, bol [Nero] ďalej zvedený k vyvražďovaniu apoštolov. Je preto zaznamenané, že Pavol bol sťatý v samotnom Ríme a že Peter bol tiež ukrižovaný za Nera. Táto správa o Petrovi a Pavlovi je doložená skutočnosťou, že ich mená sú až dodnes zachované na cintorínoch tých miest. Potvrďuje to aj Gaius, člen [rímskej] Cirkvi, ktorý... takto hovorí o miestach, kde spočívajú sväté ostatky už spomenutých apoštolov: „No ja môžem ukázať víťazné znamenia [hrobky] apoštolov. Lebo ak pôjdete do Vatikánu alebo na Ostijskú cestu, nájdete víťazné znamenia tých, čo založili základy tejto Cirkvi.“ (Úryvok z dišputy s Proclusom zachovaný v Eusébiových Dejinách Cirkvi 2, 25,5 v knihe Nicénski a post-nicénski otcovia, 2. diel, 1, 129 – 130)

Uvedený úryvok je náznak toho, ako prví kresťania vnímali skorú smrť Petra a Pavla. Aké bolo podľa vás presvedčenie ranných kresťanoch o živote a smrti Petra a Pavla?

9.

V r. 306 po Kr., jeden z prvých svätých napísal: „Chýrny Pavol, častokrát vydaný napospas a vystavený nebezpečenstvu smrti, podstúpiac mnohé zlé a chváliac sa početnými prenasledovaniami a súženiami, bol sám popravený mečom a sťatý v tom istom meste [Ríme]“ (sv. Peter Alexandrijský, Penance, canon 9 in Jurgens' The Faith of the Early Fathers, 1, 259).

Čo teda raná tradícia Cirkvi učila o Pavlovej skorej smrti?

10.

„Podľa tradície (uznávanej Eusébiom a Hieronymom) bol Pavol po tom, ako bola jeho žiadosť vypočutá a on bol prepustený, znova zatknutý a podrobený ešte prísnejšiemu väzeniu a súdu v Ríme, o čom je zmienka v 2 Tim 1, 16 – 18; 4, 16 – 18. Tentoraz sa však nekonalo žiadne prepustenie: bol obvinený a sťatý mečom na tretej míli Ostijskej cesty, na mieste zvanom Aquae Salviae, a pochovaný tam, kde bola neskôr postavená Bazilika sv. Pavla za hradbami. Bazilika pravdepodobne stojí

na autentickom mieste jeho hrobu. Tento posledný proces mohol byť súčasťou prenasledovania kresťanov cisárom Nerom okolo r. 65 po Kr.“ (Hawthorne; Gerald F., Ralph P. Martin a Daniel G. Reid, Dictionary of Paul and His Letters, 687).

11.

Všimnite si informáciu odborníkov týkajúcu sa chrámu, ktorý je postavený nad Pavlovou hrobkou: „Bazilika sv. Pavla za hradbami, druhý najväčší rímskokatolícky chrám [po Bazilike sv. Petra] vo Vatikáne, stojí na Ostijskej ceste asi 2 kilometre od aureliánskych hradieb pri ľavom brehu Tiberu. Stojí na mieste hrobu Apoštola pohanov a nikdy neprestala byť cieľom pútnikov aj bežných návštevníkov... Svätý Pavol bol pochovaný na malom cintoríne priľahlom k Ostijskej ceste, nie ďaleko od miesta nazývaného Ad Aquas Salvias (dnes známeho ako Tri fontány), kde bol umučený v roku 67 po Kr.“ (Anna Cerioni a Roberto Del Signore, Bazilika sv. Pavla za hradbami, [Rím: Pontificia Amministrazione della Patriarcale Basilica di San Paolo, 1991], 5).

Diskutujte o tom, prečo je dôležité uchovávať hrobky a relikvie svätých. Prečo si myslíte, že raní kresťania stavali chrámy nad hrobmi svätých?

12.

Čo napísal Pavol o svojom živote počas svojho prvého rímskeho väzenia (Flp 3, 7 – 11)?

Čo napísal Pavol o svojom pozemskom konci počas svojho posledného väzenia v Ríme (2 Tím 4, 6 – 8)?

Keď sa priblíži koniec vášho pozemského života, ako budete hodnotiť váš život a vašu službu Kristovi?

Budete pripravení stretnúť sa s vaším Pánom?

Katolícka výzva

Videli sme DVD Pavol – bojovník za vieru. Teraz, keď sme prešli študijným sprievodcom, mali by ste lepšie chápať svätého Pavla a jeho pôsobivú úlohu v histórii spásy z katolíckeho, biblického aj historického hľadiska. Mali by sme tiež lepšie rozumieť svetu Rimanov a Židov, Božiemu kráľovstvu, problému Židov a pohanov, tomu, ako sme ospravedlnení a spasení a nakoľko musíme my kresťania byť pripravení trpieť pre evanjelium. Teraz si odpovedzme na niekoľko otázok o Pavlovi. Uvažujme o tom kým bol, čo robil a ako sa od neho môžeme naučiť bežať o závod my.

1.

Ako Šavla jeho rané roky v Tarze pripravili na jeho budúcu službu?

2.

Ako Šavlovi pomohlo štúdium u Gamaliela v Jeruzaleme pripraviť sa na kázanie Evanjelia?

3.

Myslíte si, že Šavol bol presvedčený, že prenasledovaním Cirkvi skutočne slúži Bohu? Prečo?

4.

Prečo niektorí Židia prijali Ježiša za Mesiáša, a iní boli voči nemu takí zaujatí?

5.

Ako by ste vysvetlili pojem „mystické telo Kristovo“? Prečo sa Kristova otázka Pavlovi na ceste do Damasku stala základom Pavlovej teológie?

6.

Čo znamená výraz „skutky podľa zákona“ a ako Pavol vyvracia názor, že by tieto skutky mohli slúžiť na ospravedlnenie pred Bohom?

7.

Prečo nie je spása iba zo samotnej viery? Čo znamená slovo veriť a čo sa ešte od veriaceho žiada pre spásu a správny vzťah k Bohu?

8.

Čo je krst a ako súvisí s plánom spásy?

9.

Čo znamená slovo kresťan? Kedy a kde bolo toto slovo prvý raz použité?

10.

Prečo bol Pavol taký ochotný trpieť pre Krista a ako sa máme pozerat' na utrpenie pre evanjelium?

11.

Aký bol Pavlov vzťah k Petrovi a Cirkvi?

12.

Ako Cirkev v novozákonných časoch vykonávala svoju právomoc? Ako sa z toho stal vzor pre dnešnú Cirkev a koncily?

13.

Ak si vezmeme Pavla za príklad, koho by sme mali evanjelizovať dnes a akým spôsobom?

14.

Čo „pokladáte za stratu“, aby ste získali Krista a dosiahli vzkriesenie z mŕtvych?

15.

Čo znamená slovo mučeník a čo učí Cirkev o mučeníctve? Ste pripravení stať sa mučeníkmi? Prečo áno, alebo prečo nie?

16.

Aký postoj by sme mali mať k veľkým svätým, ktorí nás predišli a čo máme robiť, aby sme nasledovali ich príklad?

Na ďalšie čítanie:

Peter Kreeft, *Môžeš (s)poznať Bibliu*. Redemptoristi – Slovo medzi nami, 2013.

Patrick Madrid, *Kde je to v Biblii?* Redemptoristi – Slovo medzi nami, 2010.

Tim Gray, *Poslanie Mesiáša*. Redemptoristi – Slovo medzi nami. 2006.

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

